

Wstęp

Książka, którą przedkładamy Czytelnikom jest efektem wielu lat studiów i badań prowadzonych nad zdywersyfikowanym ryzykiem w kraju i za granicą, w tym nad **ryzykiem występującym w handlu międzynarodowym**.

W ciągu dwudziestu lat autor opublikował kilka książek i wiele artykułów, które są podsumowaniem poszczególnych etapów jego badań naukowych nad ryzykiem oraz są także efektem jego wieloletniej praktyki na różnych stanowiskach menedżerskich w firmach prowadzących eksport i import¹.

Tematyka książki

W pierwszym rozdziale przeanalizowane zostały źródła ryzyka w handlu międzynarodowym oraz przedstawiona została propozycja definicji tego ryzyka. To stało się punktem wyjścia do opracowania taksonomii zdywersyfikowanego ryzyka w handlu międzynarodowym. Autor uwzględnił w możliwie najszerszym zakresie przemiany i zagrożenia, które niesie proces globalizacji gospodarki światowej.

Następnym logicznie uzasadnionym krokiem stało się scharakteryzowanie podstawowych zasad i strategii zarządzania zdywersyfikowanym ryzykiem. Uwaga została skierowana przede wszystkim na zarządzanie ryzykiem w przedsiębiorstwach małych i średniej wielkości.

W II części książki Autor zajął się szczególnymi rodzajami ryzyka występującego w eksporcie. Szczególną uwagę zwrócił na możliwość zarządzania ryzykiem już w fazie przygotowywania kontraktu handlowego. W tej fazie partnerzy handlowi dysponują dużymi możliwościami wyeliminowania spornych kwestii, które mogą w przyszłości generować ryzyko.

¹ Zob. www.kaczmarek.waw.pl

Osobno zostało scharakteryzowane specyficzne ryzyko kraju, czyli ryzyko polityczne. W postępującym gwałtownie procesie globalizacji gospodarki staje się ono szczególnie groźne tak dla eksportera, jak i dla importera. Ukierunkowanie Autora na praktykę gospodarczą skłoniło go do poświęcenia uwagi ważnej kwestii ryzyka transportowego.

W III części książki opisana została rola ubezpieczeń w wymianie międzynarodowej. Najpierw dokonano przeglądu metod stosowanych w zarządzaniu ryzykiem, a drugim krokiem było wskazanie adekwatnych narzędzi zarządzania złożonym procesem ryzyka. Autor zwrócił uwagę na prewencyjną funkcję ubezpieczeń w handlu zagranicznym. Omówiona została także kwestia reasekuracji jako narzędzia ograniczania ryzyka.

Nowością jest zwrócenie uwagi na możliwość wykorzystania instrumentów pochodnych (derywatów) w zarządzaniu międzynarodowym ryzykiem finansowym i walutowym. Tej ważnej kwestii poświęcona została IV część książki. Szczegółowo zostały scharakteryzowane swapy procentowe i opcje jako narzędzia zabezpieczenia się przed ryzykiem w badanym obszarze handlu międzynarodowego. W ostatnim rozdziale książki opisane zostały inwestycyjne strategie hedgingowe.

Niniejsza praca ukierunkowana jest na praktykę gospodarczą. Jest ona podsumowaniem doświadczeń i wieloletniej praktyki Autora na kierowniczych stanowiskach w handlu międzynarodowym oraz w realizacji wielu tysięcy kontraktów eksportowych i importowych wynegocjowanych i zrealizowanych z wiodącymi firmami w Europie, Azji i Afryce.

Problematyka **ryzyka w handlu międzynarodowym** została przeanalizowana i opisana w sposób jasny i zrozumiały. Jest to obecnie jedyna tego typu książka w literaturze polskiej, która z pewnością zainteresuje zarówno teoretyków, jak i praktyków, a także dziennikarzy oraz pracowników ministerstw, uczelni ekonomicznych i technicznych.

Określenie problemu badawczego

Od dawna zarządzanie ryzykiem mieści się w zakresie nauk ekonomicznych z uwagi na fakt, że towarzyszy każdemu procesowi gospodarczemu. Problematyka ta ma jednak charakter interdyscyplinarny i łączy się z finansami, statystyką, matematyką, psychologią i historią. Ograniczanie ryzyka tylko do spekulacji na giełdzie straciłoby swój sens.

Problemem badawczym tej książki jest przeanalizowanie różnych aspektów ryzyka występującego w handlu międzynarodowym oraz znalezienie narzędzi użytecznych do zarządzania zidentyfikowanym ryzykiem. Powyżej dokonaliśmy opisu problemu badawczego. Sformułowany problem badawczy Autor starał się udowodnić przez wnikliwe przeanalizowanie wyspecyfikowanych zagadnień

i sformułowanie syntetycznych wniosków. Znalazło to formalny wyraz w podsumowaniu każdego rozdziału.

Zastosowana metoda badań

W książce wykorzystana została obowiązująca obecnie metodologia nauk ekonomicznych. Autor wykorzystał hipotetyczno-dedukcyjny model stosowany dość powszechnie w badaniach ekonomicznych. Punktem wyjścia była obserwacja, która stanowiła podstawę do uogólnienia wyników badań (indukcja). Kolejnym elementem modelu badawczego była dedukcja pozwalająca na sformułowanie określonych wniosków. Autor we wszystkich fazach swoich badań stosował element krytycznej analizy i oceny dotychczas opublikowanych badań w literaturze polskiej, niemieckiej i angielskojęzycznej. Analiza i synteza stosowana we wszystkich rozdziałach pracy pozwoliła na sformułowanie konstruktywnych wniosków użytecznych dla praktyki gospodarczej. W niezbędnym zakresie Autor korzystał z dostępnych w praktyce metod ilościowych i jakościowych. Specyfika badanych zagadnień wymagała częstego stosowania szczegółowego opisu.

Podziękowania

Za cenne wskazówki i uwagi Autor dziękuje wybitnym polskim naukowcom, którzy przekazywali mu je w różnych fazach jego badań. Szczególne podziękowania kieruje przede wszystkim do Profesora Klemensa P. Białeckiego ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Profesor Leokadii Oręziak, także ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Profesorowi Jerzemu Kisielnickiemu z Uniwersytetu Warszawskiego.

Przekazane uwagi i wskazówki z pewnością wpłynęły na udoskonalenie tekstu pracy oraz na jaśniejsze i doskonalsze sformułowanie wielu z badanych zagadnień związanych z zarządzaniem ryzykiem w handlu międzynarodowym.